

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala

Uppdrag till Livsmedelsverket att kartlägga och utveckla stöd för kvalitet i måltider inom äldreomsorgen

Regeringens beslut

Regeringen ger Livsmedelsverket i uppdrag att kartlägga de regler, riktlinjer, råd och annat relevant underlag som rör kvaliteten på måltider inom äldreomsorgen, både hemtjänst och särskilda boenden för äldre. Livsmedelsverket ska vidare identifiera områden där det kan finnas behov av förtydliganden eller ytterligare stöd för att underlätta tillämpningen av reglerna och riktlinjerna samt lämna förslag för att underlätta tillämpningen. Kartläggningen ska bidra till ett samlat kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet med att stärka kvaliteten i måltiderna, samt förbättra förutsättningarna för utveckling av måltider inom äldreomsorgen.

Livsmedelsverket ska

- fortsätta arbetet med att utveckla informations- och utbildningsmaterial till personal och beslutsfattare hos kommuner och andra aktörer inom äldreomsorgen med syfte att höja kompetensen om mat och måltider för äldre, samt
- fortsätta arbetet med att tillhandahålla och sprida målgruppsanpassad information och kunskapsstöd till kommuner och aktörer inom äldreomsorgen i relevanta kanaler.

Livsmedelsverket ska vid genomförande av uppdraget föra dialog med Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, ett representativt urval kommuner och andra relevanta aktörer som t.ex. Sveriges Kommuner och Regioner.

Uppdraget ska utföras inom ramen för Livsmedelsverkets Kompetenscentrum för måltider inom vård, skola och omsorg, samt med beaktande av

uppdraget till Livsmedelsverket om mat och måltider för äldre personer (S2024/01012) samt med beaktande och i samverkan med uppdraget till Socialstyrelsen om undernäring bland äldre (S2026/00145).

Livsmedelsverket ska senast den 15 mars 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

För uppdraget får Livsmedelsverket under 2026 använda högst 3 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:14 Livsmedelsverket.

Bakgrund och skälen för regeringens beslut

Äldreomsorgen regleras främst genom socialtjänstlagen (2025:400). Enligt 2 kap. 4 § socialtjänstlagen ska socialtjänsten arbeta förebyggande. Det innebär att socialtjänsten ska uppmärksamma behovet av, och möjligheten att arbeta proaktivt. Det förebyggande arbetet ska vara en integrerad del av socialtjänstens verksamheter, se propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter, prop. 2024/25:89, s. 207. Inom socialtjänstens äldreomsorg innebär det huvudsakligen att förebygga behov av mer ingripande och omsorgskrävande insatser. För att kunna förebygga eller senarelägga behov av omsorgsinsatser handlar det också om att identifiera risker och att åtgärda dessa. Mat och måltider är grundläggande för det fysiska och psykiska välbefinnandet, men mat och måltider har också betydelse för människors sociala välbefinnande.

I uppdraget om mat och måltider för äldre personer som regeringen gav Livsmedelsverket i maj 2024 framgår det att myndigheten ska sammanställa och sprida kunskap om mat och måltiders betydelse för att motverka ohälsa hos äldre. Kunskapsstöden ska vara riktade till personal och beslutsfattare inom äldreomsorgen. I uppdraget ingår att i samarbete med organisationer på äldreområdet ta fram och sprida informationsmaterial om maten och måltidens betydelse för att främja hälsa och motverka ohälsa, riktat till äldre personer. Informationsmaterialet ska också tillgängliggöras på de nationella minoritetsspråken. Uppdraget slutredovisades den 15 juni 2026.

Livsmedelsverkets riktlinjer för måltider i äldreomsorgen riktar sig till både hemtjänst och särskilda boenden för äldre. Riktlinjerna innehåller över-

gripande rekommendationer för hur verksamheterna bör arbeta för att skapa måltider som bidrar till välbefinnande och hälsa. Av riktlinjerna framgår bl.a. att måltider i äldreomsorgen ska vara näringsrika, individanpassade och bidra till hälsa, matglädje och välbefinnande. Särskild vikt ska läggas vid ett tillräckligt intag av energi och protein för att förebygga undernäring. Bra proteinkällor är exempelvis kött, fågel, fisk, ärter, bönor och mejeriprodukter. Enligt riktlinjerna ska måltiderna så långt som möjligt utformas utifrån den enskildes behov och önskemål.

I Livsmedelsverkets kartläggning Fakta om offentliga måltider 2024 (rapport 2025 nr 14) framgår det att brister förekommer i kvaliteten på måltider inom äldreomsorgen, såväl på äldreboenden som inom hemtjänsten.

Tillämpningen av Livsmedelsverkets rekommendationer varierar, vilket motiverar ett ökat fokus på kvalitet, både avseende den mat som serveras och hur måltiderna utformas och genomförs.

För många äldre utgör måltiderna en central del av vardagen, vilket gör det angeläget att ge måltidsfrågorna en mer framträdande roll i omsorgen. Mat och måltider kan också vara en viktig del i det förebyggande arbetet, t.ex. för att minska risken för fallolyckor och undernäring.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Katarina Wahlgren

Kopia till

Socialdepartementet/SOF och HC
Finansdepartementet/BA och OFA
Folkhälsomyndigheten
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner